

Tàrraga, capital dels escenaris per tres dies

El mercat del teatre

Divendres que ve s'inaugura a Tàrraga (l'Urgell) la 13a edició de la Fira de Teatre al Carrer. Enguany, aquest certamen té com a principals reptes la consolidació de la Fira com a mercat teatral i la superació d'un dèficit de 22 milions de pessetes.

Diu la llegenda que ara fa tretze anys, el primer alcalde democràtic de Tàrraga, el convergent Eugeni Nadal, estava prenent una cervesa en un conegut cafè del centre de la ciutat quan va començar a rodar-li pel cap la idea de muntar una mena de festival de teatre per ajudar a animar la festa major de Sant Eloi. Aquesta idea amanida amb les arts diabòliques de Joan Font i Els Comediants es va traduir, el setembre de 1981, en un seguit d'actuacions pels carrers i places de la vila. Els Comediants presentaven el seu espectacle *Sol Solet* i eren convidats el faquir Kirman, el teatre Curial, Albert Vidal, l'orquestra La Galana i el grup Artristras. Xavier Fàbregas i Joan Brossa, presents a la primera fira, aportaven pes al certamen i donaven a entendre que la cosa continuaria.

L'èxit d'aquella primera convocatòria es va produir quasi automàticament. El carrer s'havia convertit en l'espai que millor expressava les necessitats festives de la gent en aquell moment. En totes les celebracions apareixien cercaviles, corre-focs o balls al carrer. L'any 1982, els mateixos Comediants, l'alcalde Nadal, Fàbregas i Brossa van fer equip per organitzar la que ja s'anomenava II Fira de Teatre al Carrer. La fama de l'any anterior va convocar Fabià Puigcerver, Albert Boadella, Roberto Bacci del Piccolo Teatro de Pisa, Maurizio Scaparro —que aleshores era director de la Biennal de Venècia— i Emma-

Sèmola Teatre presentarà *Híbrid*.

ARXIU

nuel de Vericourt, director del festival de teatre d'Avinnyó. Els pesos pesants de l'escena del país, acompanyats dels homes de teatre de més prestigi a Europa, donaven el seu "sí" a Tàrraga. A banda de les personalitats teatrals aquell any van fer cap a la fira desenes de grups. Alguns d'ells eren aleshores uns desconeguts: El Tricicle, Cesc Gelabert... Els diaris titulaven que 35.000 persones havien assistit a la cloenda de la fira. A la seva segona edició, Tàrraga ja s'havia convertit en el fòrum d'ebullició teatral més important del país. La majoria de nous grups teatrals, hereus de l'onada de teatre independent dels 70, trobaven a Tàrraga el seu escenari a mida.

Per altra banda, a partir de l'any 1983 es va produir l'esclat de la fira paral·lela, la dels grups no programats o no convidats i d'espectacles de cabaret, jazz i música. La fama de la fira creixia tan de pressa que a cada edició s'afegien grups que actuaven espontàniament al carrer per aprofitar la

possibilitat que algun regidor de Cultura o programador els veiés pel carrer i els contractés. La presència de programadors a la fira era la conseqüència lògica d'una demanda creixent: festes majors, festivals, xarxa pública de teatres.

L'organització de la fira crea el 1983 l'oficina de contractació. Tàrraga ja disposava aquell any d'un pressupost de 8 milions i rebia subvencions. Inauguraven la III Fira Jordi Maluquer, director general de Cinematografia i teatre de la Generalitat, i Trinitat Simó, directora general d'Activitats Culturals del País Valencià.

RACIONALITZACIÓ

Joan Font i Els Comediants, els pares de la fira, van deixar l'organització del certamen l'any 1984. Era el moment de pensar seriosament a posar bases sòlides d'organització i funcionament. L'edició de la fira el 1985 va ser la primera organitzada pel Patronat Municipal que integraven, a més de l'Ajuntament de Tàrraga, la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Lleida. Al capdavant s'hi va posar Joan Amèzaga, sent el cap d'organització Pau Llacuna.

El 1986 es crea la secretaria permanent i l'equip organitzador es posa a treballar ininterrompudament tots els mesos de l'any. Mentrestant, el nombre de grups presents a la fira arribava quasi a cent i alhora apareixien els primers grups de l'incipient rock català. La fira es feia més i més complexa. Es necessita potència elèctrica, llum al carrer, espais d'acollida, escenaris nous...

El creixement de la fira ja era imparable. Ni les eleccions municipals del 87, que van dur a l'alcaldia Delfí Robinat gràcies al seu pacte amb el PSC-PSOE, van afectar el certamen. Eugeni Nadal, l'artífex de la fira, va continuar a l'Ajuntament i, evi-
dentment, a la fira.

En presentar-se la desena edició de la fira el 1990, l'equip organitzador anunciava

Estudi Zero també actuarà a Tàrraga.

ARXIU

el seu desig de ser rellevat. La desena fira suposava la majoria d'edat d'un certamen que havia recollit els principals esdeveniments teatrals del país però continuava tenint problemes. Tàrrega, una ciutat de 12.000 habitants, patia insuficiències greus per allotjar tots els grups i els visitants que s'hi acostaven. Malgrat que el poble s'havia fet seva la fira de teatre, era evident que les incomoditats que produïa l'allau de gent concentrat en quatre dies no sempre es traduïen en beneficis directes per als targarins. A més, 400 empreses participaven amb aportacions econòmiques a la fira i aquesta inversió havia de donar beneficis. Tot i ser un èxit, les aglomeracions del 1990 eren com una premonició dels incidents que van tenir lloc el 1991. En l'11a fira, 86 joves van ser detinguts després de les destrosses que una colla van produir a alguns edificis de la vila, inclòs l'Ajuntament. Els fets, com sempre en unes circumstàncies de nocturnitat etfílica, no es van aclarir. Un grup de gent jove va atacar una furgoneta d'un grup teatral i la policia va carregar contra tothom amb contundència. I la gent s'hi va tornar. El resultat van ser destrosses per valor de més de sis milions de pessetes.

Malgrat aquestes circumstàncies, no del tot positives, l'equip organitzador que va agafar les regnes de la fira, amb Frederic Roda i Manuel Montanyès al capdavant, estaven decidits a reconduir la fira. "La nostra idea era convertir la fira en el que realment havia de ser, és a dir, un mercat on els grups vénen a vendre. Però tenim claríssim que la presència del públic és una de les essències de Tàrrega i del teatre en general". Aquesta concepció de fira va fer necessària la desaparició de les actuacions musicals i la concentració en els espectacles teatrals,

donant entrada també al teatre de text, un tipus de teatre que ha anat ocupant espais que el teatre de carrer —en crisi— ha deixat buits. Vendre teatre és la divisa del nou equip. Per això crea en la llotja un espai on tenen lloc trobades de treball entre grups i programadors i on es debaten qüestions com el mercadeig en el món del teatre (11a fira), el paper del públic (12a fira) o les sales alternatives de teatre (l'actual i 13a fira). Una altra de les novetats introduïdes per l'equip Roda va ser la del Taller Internacional de Teatre que solament es va poder celebrar el 1991. "El daltabaix olímpic i de l'Expo van impedir celebrar el taller de 1992. El del 1993 no

se celebrarà per manca de pressupost, però volem recuperar aquesta activitat perquè va ser molt ben acceptada". La darrera novetat que té lloc enguany és la I Mostra Europea de Teatre de Carrer on participaran grups d'Alemanya, Anglaterra, Bèlgica, França, la República Txeca, Andalusia, Aragó, País Basc i també del País Valencià i el Principat. La Mostra vol connectar Tàrrega amb els festivals de teatre de carrer que es fan a Gant o Morlaix i a partir de l'inici d'intercanvis amb aquests dos certàmens, intentar aconseguir algun ajut de la CE.

Frederic Roda ja parla de la 14a fira: "L'evolució de la fira ha estat lògica si es volia créixer en recursos. L'únic que ens qüestionem ara mateix és la ubicació de la fira al calendari. Pensem, després d'aquesta edició de trànsit, que traslladar la fira al juliol beneficiaria tothom perquè es podrien tancar més contractes per la temporada. A més, voldríem fer que la fira durés una setmana per evitar la concentració d'ara i perquè la ciutat de Tàrrega pogués viure la fira amb més tranquil·litat".

L'edició d'aquest any de la Fira de Teatre al Carrer de Tàrrega serà la tretzena.

M. ZAVALA

NO ES POT PERDRE

Entre moltes altres coses, que el visitant ja anirà descobrir, l'edició d'enguany de la fira compta amb un seguit d'espectacles especialment recomanables. La Gàbia de Vic presenta *American Buffalo* dissabte dia 11, Moma Teatre de València *El cas Woyzeck* divendres dia 10, Zag-Zag Teatre diumenge dia 12, Sèmola Teatre presenta *Híbrid* dissabte dia 11 i Teatre de l'Home Dibuijat de València, *Els polls dels actors* diumenge dia 12.

És recomanable també la I Mostra de Teatre Europeu de Carrer que reparteix els seus espectacles durant els tres dies de fira. I finalment, recordar les actuacions musicals de Pau Riba, diumenge dia 12; Stupendams, també diumenge; Follim Follam, divendres dia 10 i el Quartet to Da Cinque amb *QDC canta Beatles*.

Xènia Bussé